

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор університету

Богдан БУЯК

27 квітня 2023 р.

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ**

при вступі на навчання для здобуття ступеня «Доктор філософії»

Тернопіль-2023

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Англійська мова

Положенням про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України № 309 (зі змінами) від 1 березня 1999 року, передбачено складання вступниками до аспірантури вступного іспиту з однієї з іноземних мов на вибір.

Вступний іспит з англійської мови до аспірантури має на меті визначення рівня підготовки вступників з англійської мови та подальше спрямування навчання англійської мови в аспірантурі з огляду на актуальність інтеграції освітньої системи України в європейський та світовий освітній простір.

Практичне володіння іноземною мовою передбачає демонстрування високого рівня сформованості мовної, мовленнєвої, лінгвосоціокультурної та навчально-стратегічної компетентностей.

Вимоги до навичок та вмінь в мовленнєвій діяльності

Складовими мовленнєвої діяльності є рецептивні та продуктивні вміння. До рецептивних умінь належать читання та аудіювання.

ЧИТАННЯ

Вступник до аспірантури повинен вміти:

- виконувати різні види робіт з оригінальною літературою з фаху і залежно від поставлених завдань, що полягають у розумінні змісту й отриманні різноманітної інформації з оригінального джерела, що прочитано;
- читати й розуміти тексти загальнонаукового та професійно орієнтованого характеру;
- володіти всіма видами читання (вивчаючим, ознайомлювальним, переглядовим і пошуковим);
- читати без словника із швидкістю 500-550 друкованих знаків за хвилину (обсяг матеріалу для одноразового контролю – 900 друкованих знаків);
- читати за допомогою галузевого словника із швидкістю не менш, ніж 300 друкованих знаків за хвилину (обсяг матеріалу для одноразового контролю – не менш, ніж 1200-1500 друкованих знаків за одну академічну годину);
- робити висновки й умовиводи на основі переробки отриманої інформації.

АУДІЮВАННЯ

Вступник до аспірантури повинен розуміти:

- запитання екзаменаторів;
- короткі висловлювання й коментарі екзаменаторів;
- повідомлення й оголошення на конкретні та абстрактні теми, мовлення яких є нормативне;
 - нормативне мовлення, яке здебільшого зустрічається в суспільному, професійному або академічному житті, і визначати погляди і ставлення мовця так само добре, як зміст інформації.

До продуктивних умінь належать говоріння, письмо та переклад.

ГОВОРІННЯ

Монологічне мовлення:

- представляти себе;
- володіти мовленнєвим етикетом повсякденного й професійного спілкування;
 - володіти всіма видами монологічного мовлення (інформування, пояснення, уточнення тощо);
 - проводити презентації;
 - робити коротке непередготовлене повідомлення з тематики, визначеної екзаменатором.

Діалогічне мовлення:

- починати бесіду, вести та завершувати її;
- вести бесіду, демонструючи елементи розпиту, пояснення, висловлення власної думки і т.ін.
 - уміти встановлювати контакти у ситуаціях повсякденного, професійного та наукового спілкування (контакти по телефону, обмін інформацією / дискусія).

ПЕРЕКЛАД

Під час перекладу оригінального матеріалу вступник до аспірантури повинен уміти:

- працювати з двомовним та одномовним словниками;
- вибрати з двомовного словника відповідні українські або іншомовні еквіваленти;
 - давати повний та адекватний переклад на основі розпізнавання синтаксичної структури речення.

Характер навчального мовного матеріалу

Правила читання

Для розвитку навичок і вмінь читання вступник до аспірантури повинен у галузі орфоепії володіти на рівні автоматизму вимовою всіх звуків іноземної мови до міри, що забезпечує можливість для вступника зрозуміти промовлений текст.

Вступник до аспірантури повинен також володіти автоматизмом паузації на основі синтагматичного ділення речення, зв'язністю сприйняття і відтворення синтагм і основними інтонаційними контурами.

Граматичний мінімум

Граматичний мінімум з англійської мови передбачає знання таких тем:

1. Речення. Порядок слів в англійському реченні.
2. Комунікативні типи речень. Розповідні, питальні та заперечні, питально-заперечні речення.
3. Типи питальних речень.
4. Іменник. Однина та множина іменників. Присвійний відмінок.
5. Артикль (*a/an; the*).
6. Займенник. Особові, присвійні, вказівні, питальні займенники. Неозначені займенники *some, any, somebody, something, anybody, anything* і заперечні займенники *no, nobody, nothing*. Кількісні займенники *many, much, few, a few, little, a little*. Неозначено-особовий займенник *one*. Підсилювальні та зворотні займенники.
7. Зворот *there is, there are*.
8. Слова - замітники.
9. Прикметник. Ступені порівняння.
10. Прислівник. Ступені порівняння.
11. Числівник. Кількісні та порядкові числівники. Дріб. Читання формул, хронологічних дат, позначень часу.
12. Прийменник. Прийменники часу. Прийменники місця. Прийменники руху.
13. Безособові речення.
14. Дієслово. Допоміжні та смислові дієслова, дієслово-зв'язка.
15. Спосіб (дійсний, умовний, наказовий). Система часів.
16. Часова система англійського дієслова в активному стані:
 - *Present, Past, Future Simple; Future Simple-in- the Past;*
 - *Present, Past, Future Progressive; Future Progressive-in- the Past;*
 - *Present, Past, Future Perfect; Future Perfect-in- the Past.*
17. Часова система англійського дієслова в пасивному стані:
 - *Present, Past, Future Simple; Future Simple-in- the Past;*
 - *Present, Past Progressive;*

- *Present, Past, Future Perfect; Future Perfect-in- the Past).*

18. Модальні дієслова та їх еквіваленти. Ознаки модальності *to be + Infinitive, to have + Infinitive, ~should + Infinitive*. Модальні дієслова з перфектним інфінітивом.

19. Узгодження часів.

20. Пряма та непряма мова.

21. Умовні речення.

22. Безособові форми дієслова. Дієприкметник. Інфінітив.

Герундій.

23. Основні суфікси іменників, прикметників, дієслів, прислівників.

Ввідні дієслова (*see, hear, know, want...*) як ознаки тричленної дієслівної конструкції з інфінітивом і її значення. Ввідний елемент (*is said, is known, seem ...*) як ознака суб'єктного інфінітивного звороту (*He is said to arrive soon*) і його значення.

Мінімум для оволодіння читанням передбачає подальшу автоматизацію вказаних явищ; основні випадки виразу модальності і використання форм умовного способу підмови даного фаху.

Лексичний мінімум

Лексичний мінімум має складати не менш ніж 2500 слів і словосполучень, включаючи загальнонаукову і спеціальну лексику галузі.

У цей мінімум входить загальнонавчана термінологічна лексика за фахом, а також так званий потенційний словник, який має бути сформований у процесі навчання у вищому навчальному закладі й який складається з:

- інтернаціональних слів, подібних за виразом і таких, що збігаються за змістом в українській та англійській мовах;
- відтворюваних похідних і складних слів, створених із знайомих морфем на основі вивчених словотворчих моделей.

Для роботи над літературою з фаху вступник також повинен знати найбільш уживані фразеологізми, скорочення і позначки, прийняті в цій літературі.

ГОВОРІННЯ

Граматичний мінімум з англійської мови

Для оволодіння вміннями і навичками усного мовлення граматичний мінімум передбачає:

- уміння висловити думку в простому розповідному реченні (ствердження і заперечення); ставити загальні і спеціальні питання,

використовуючи для цього структури як особових, так і безособових речень, у тому числі з модальними дієсловами can, may, must;

– висловлювати спонуку за допомогою спонукального способу, а також конструкції з дієсловом let;

– використовувати для опису конструкції There is (There are). Ці граматичні структури мають бути відтворені вступником до аспірантури в мовленні на рівні автоматизму.

Для висловлювання думки в мовленні вступник до аспірантури повинен володіти навичками використання артиклів, створення форм множини та однини іменників, безприйменникового та прийменникового виразу граматичних стосунків, використання основи іменника в якості означення, створення ступенів порівняння прикметників і прислівників, створення порядкових числівників, форм особових присвійних займенників, форм Present Past, Future Indefinite; Present Continuous, Present Perfect Active; Past Indefinite Passive.

Розвиток навичок аудіювання передбачає оволодіння також формами пасивного стану в Present Indefinite, інфінітивом у функції обставини, простою формою герундія, сполучниковими підрядними реченнями. Передбачається також оволодіння підрядними реченнями додатку, означення, обставин та умов дійсного способу.

Активний лексичний мінімум

Активний лексичний мінімум має складати не менш ніж 1200 слів і словосполучень.

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Вступний іспит з іноземної мови до аспірантури передбачає декілька частин і містить низку завдань різних рівнів складності, націлених на перевірку рівня сформованості мовленнєвої та мовної компетенцій вступника.

СТРУКТУРА ВСТУПНОГО ІСПИТУ

1. Читання із словником оригінального тексту з фаху з точною передачею змісту прочитаного у формі письмового перекладу. Обсяг тексту із розрахунку не менш ніж 1500 друкованих знаків за одну академічну годину.

2. Бесіда іноземною мовою згідно з тематикою, передбаченою програмою.

Список тем для співбесіди (англійська мова)

1. About myself and my investigation.
2. Famous scientists of my county.
3. Outstanding scientist in the field of my future investigation.
4. English as the language of scientific research.
5. System of education in my country.
6. Modern developments in the field of my future investigation.
7. Artificial Intelligence in scientific investigations: pros and cons.
8. Important scientific issues in the modern world: problems and solutions.
9. Challenges of the researcher in the modern world.
10. Ethics of scientific research.
11. Science in the modern world.
12. Man and technology in the modern world.
13. Famous libraries of the world.
14. Academic integrity and scientific research.
15. Plagiarism in scientific research: how to avoid it.
16. Data collecting in scientific research.
17. The problem of defining research topicality.
18. Digital Competence of a modern scientist.
19. Internet in the scientific research.
20. Methods of scientific research.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Знання вступника до аспірантури оцінюється за 100-бальною шкалою ECTS і за 200-бальною університетською шкалою.

Максимальна кількість балів, яку вступник може отримати за перше питання екзаменаційного білета – 30, друге – 30, третє – 40. Максимальна кількість балів за екзамен – 100 (ECTS), які переводяться у 200 бальну шкалу.

Набрані вступником бали та їхні відповідники за національної шкалою оцінювання відповідають наступним критеріям:

190-200 балів, «відмінно»: вступник повинен *вільно* спілкуватись у межах вивченого мовного матеріалу, передбаченого типовими програмами вузів; виконувати різні види робіт з оригінальною літературою з фаху відповідно до поставлених завдань, що полягають в розумінні змісту і отриманні різноманітної інформації з оригінального джерела; читати та виконувати письмовий переклад оригінального тексту за допомогою галузевого словника.

175-189 балів, «добре»: вступник повинен вміти спілкуватись у межах вивченого мовного матеріалу, передбаченого типовими програмами вузів; виконувати різні види робіт з оригінальною літературою з фаху відповідно

до поставлених завдань, що полягають в розумінні змісту і отриманні різноманітної інформації з оригінального джерела; читати та виконувати письмовий переклад оригінального тексту за допомогою галузевого словника.

160-174 бали, «задовільно»: вступник повинен вміти на елементарному рівні спілкуватись у межах вивченого мовного матеріалу, передбаченого типовими програмами вузів; працювати з оригінальними текстами іноземною мовою з фаху; читати та виконувати письмовий переклад оригінального тексту за допомогою галузевого словника.

145-159 балів, «незадовільно»: вступник не вміє спілкуватись у межах вивченого мовного матеріалу, передбаченого типовими програмами вузів, працювати з оригінальними текстами іноземною мовою з фаху.

Відповідність 200-бальної шкали національній шкалі оцінювання:

145-159 – «незадовільно»

160-174 – «задовільно»

175-189 – «добре»

190-200 – «відмінно»

Джерела та Література для підготовки до вступного випробування Базова

1. Бурбак О.Ф. Англійська мова для науковців : [навчальний посібник]. Чернівці : Книги – ХХІ, 2008. 160 с.
2. Ільченко О. М. Англійська для науковців. The Language of Science : [підручник]. Видання друге, доопрацьоване. К. : Наук. думка, 2010. 288 с.
3. Максимук В.М., Дудок Р.І. Англійська мова для аспірантів та науковців гуманітарно-природничих спеціальностей університетів.” English for PhD Students”. Підручник. 2-ге оновлене та доповнене видання. Львів: Вид-во "Астролябія", 2012. 240 с.
4. Озарко І.І. Ділова англійська мова. Job Hunting: навчальний посібник. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2012. 132 с.
5. Основи наукового англійського письма : [навч. посібник для студентів, аспірантів і науковців]. Вид.2-ге. Львів. ПАІС, 2003. 220 с.
6. Карабан В. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця : Нова книга, 2001. Ч. 1 : Граматичні труднощі. 271 с.
7. Карабан В. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця : Нова книга, 2001. Ч. 2 : Лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні труднощі. 303 с.
8. Яхонтова Т.В. Основи англійського наукового письма. Навчальний посібник для студентів, аспірантів і науковців. Львів : ПАІС, 2003. 218 с.
9. British Council English for Academics. Cambridge, Cambridge University Press. 2014. 180 p.

10. Murphy, Raymond Essential Grammar in Use. Cambridge University Press, 2013. 319 p.

11. Hancock M. English Pronunciation in Use [Intermediate]. Cambridge University Press: The Edinburgh Building, Cambridge CB2 8RU, UK, 2008. 200 p.

Допоміжна

1. Paterson K. Oxford Grammar for EAP: English grammar and practice for Academic Purposes. Oxford : OUP Oxford, 2013. 288 p.

2. Foley, Mark, Hall, Diane. Longman Advanced Learners' Grammar: A Self-Study Reference and Practice Book with Answers. Longman, 2003. 384 p.

3. Guide to Public Speaking / O'Hair D., Rubenstein H., Stewart R. A Pocket. Second Edition. Boston, New York : Bedford / St. Martin's, 2007. 314 p

4. Kaufman L., Stern T. The Blue Book of Grammar and Punctuation: An Easy-to-Use Guide with Clear Rules, Real-World Examples, and Reproducible Quizzes 11th Edition. New Jersey : Wiley, 2014. 224 p.

5. Sowton Ch. 50 Steps to Improving Your Grammar Study Book. Reading : Garnet Education, 2016. 272 p.

6. Vicary A. English for Academic Study: Grammar for Writing Study Book. Reading : Garnet Education, 2014. 240 p.

Електронні ресурси для визначення та самовдосконалення рівня знань англійської мови.

Режим доступу:

<http://www.examenglish.com/leveltest/>

<http://www.cambridgeenglish.org/test-your-english/>

<https://learnenglishteens.britishcouncil.org/>

<http://www.transparent.com/learn-english/proficiency-test.html>

<http://www.ilsenglish.com/quicklinks/test-your-english-level>

http://www.englishtag.com/tests/level_test.asp

<http://www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish>

<http://www.teachingenglish.org.uk/>

<http://www.roadtogrammar.com/textanalysis/>

<http://elllo.org/>

<http://www.nottingham.ac.uk/alzsh3/acvocab/awlgapmaker.htm>

(<http://intouea.com/>

<http://www.uefap.com/writing/writfram.htm>

www.wordle.net